

[Hans Schmidt.]

til de store industricentrer sydpå. Jeg kan ikke bedømme, hvorvidt denne frygt er berettiget, men efter min opfattelse må noget sådant stride imod fællesskabets mål, bud og ånd. Ved siden af det rent menneskeligt set forkastelige, når den enkelte ikke gør det af indre trang og lyst til at gå ud i det fremmede, men af nød og betryk, er det samfundsmæssigt set skadeligt, hvis dele af vor gamle verdensdel affolkes og menneskene hobes sammen andre steder. I denne forbindelse har jeg et parallelt forhold inden for Danmarks grænser i tanker, som i den seneste tid er sat til diskussion: industrialiseringen af Vest-, Nord- og Sønderjylland, som ud fra de samme synspunkter foreslås støttet og dirigeret af det danske centrum i den østlige del af landet.

Det må være givet, også i de store, de europæiske forhold, at arbejdspladserne så vidt overhovedet muligt lægges derhen, hvor mennesker bor og vokser op. De moderne trafikforhold og de nye energikilder kræver ikke mere i samme grad, at arbejderne må søge hen i nærheden af kulgruberne. Nye stoffer, nye varer og fremstillingsmetoder kan skabe industrier og arbejdspladser, der kan lægges hvor som helst. Et slående eksempel er fabrikken Danfoss i min nabo-by, hvor en vågen bondesøn for omkring 25 år siden begyndte i et hønsehus af træ og nu er nået op imod de 3 000 arbejdere i moderne fabriks-haller.

Det vil altså sige, at det er menneskenes vilje og indsigt, der er afgørende i så henseende; når den ikke er rådgivende og bestemmende, kan der ikke tales om noget fællesskab.

Den anden bevægelse af arbejdskraften, som kan tænkes, er den, som søger ind i landet; der tales om sådanne muligheder som folk fra Syditalien. Derom har et æret medlem af dette høje ting for få dage siden i radioen sagt noget meget væsentligt, som det ikke tilkommer mig at gentage.

Men der er noget andet, jeg har i tankerne: forpligtelsen til at give vejen fri for ophold og arbejde her i landet vil i givet fald påhvile Danmark som stat, men ikke umiddelbart som folk. Det står den enkelte og samfundet frit for at regulere tilstrømningen eller — rettere sagt — optagelsen her i landet og at holde den inden for rimelige og

sunde grænser. Der vil til gengæld jo også være danskere, som søger til andre lande.

Når jeg siger dette her, må det ikke opfattes som noget forsøg på overtalelse — hvad jeg i øvrigt ikke tror ville gavne — men jeg ved dog af erfaring, hvad jeg taler om, og det er dette, at det danske folk har den fornødne kraft, det sammenhold og de egenskaber, som da kræves.

I denne forbindelse vil jeg gerne tilstå, at det er disse egenskaber og denne kraft fra dansk side, som har åbnet mit blik for mindretallets sande situation og ledet mig på den bane, jeg i de sidste snart 20 år har fulgt ved at sætte fællesskabet i mod-sætningens sted. Mere grundfæstet kan denne bane ikke blive, men alligevel, vejen er lang og mennesket svagt, og den afgørelse, det danske folk står over for, ligger langt ud i fremtiden.

Der er da noget endnu, som ligger mig på sinde i begge parters forhold til hinanden. Jeg tænker her specielt og i første række på grænselandet, som jeg mener har en formidlende funktion at udøve i den kommende tid ud fra hver parts nære tilknytning til sit folk i nord og syd. Den danske del af grænselandet føler sig med sit folk knyttet til nord og vest, den tyske del er i samme grad knyttet til syd. Er der en modsætning heri? Jeg mener ikke, det nødvendigvis behøver at være tilfældet. For det første skal det danske folk da ikke vende ryggen til sine venner, selv om der på det rent økonomiske område for en tid — i nationernes liv en kort tid — skulle opstå en lille forhindring, tværtimod. Efter min anskuelse vil det være Danmarks mission at knytte forbindelsen med nord og vest endnu stærkere, først politisk og kulturelt og siden økonomisk, men samtidig at knytte forbindelsen mod syd. Det kræver kraft, men vil også betyde vækst. Og her mener jeg grænselandet har en mission, som ikke nemt kan overvurderes: ved et dansk-tysk samarbejde at knytte hænderne og at overtage en garanti for, at fællesskabets love følges i forholdet mellem hverandre både i stort og småt, og siden, at denne lov følges under den traktat, som indgås mellem landene. Så vil måske nogle spørge, hvor meget en sådan garanti vel kan være værd. Dertil vil jeg svare, at jeg tror på, at intet folk vil svigte sit mindretal, og da slet ikke når